

**Ticaret sicil kayıtları terkin edilen şirketler ile tasfiye eden şirketlerden alacakların değersiz alacak olarak dikkate alınıp alınamayacağı, hacze konu kıymetlerin alacağın teminatı olma vasfını yitirmesi halinde şüpheli alacak karşılığı ayrılıp ayrılamayacağı hk.**

|                   |                             |
|-------------------|-----------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                      |
| <b>Kanun</b>      | VERGİ USUL KANUNU           |
| <b>Özelge no</b>  | 64597866-105[323-2015]-6557 |
| <b>Tarih</b>      | 05.04.2019                  |

**T.C.**

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**

**BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

**Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü**

Sayı : 64597866-105[323-2015]-6557 05.04.2019

Konu : Şüpheli Alacak Karşılığı Ayrılması.

İlgide kayıtlı başvurularınızın tetkikinden;

- Önceki yıllarda dava ve icra safhasında bulunan ticari alacaklarınızın şüpheli alacaklar hesabına kaydedildiği ve bir kısmının şüpheli alacak karşılığı ayrılmak suretiyle giderleştirildiği, bir kısmına ise karşılık ayrılmadığı, icra takibinde bulunulan firmalardan bir kısmının 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun geçici 7 nci maddesi kapsamında ticaret sicil kayıtlarının terkin edildiğinden bahisle, 6102 sayılı Kanunun geçici 7 nci maddesi gereği ticaret sicili kayıtları re'sen terkin edilen firmalardan (2013 ve önceki yıllarda

terkin işlemleri sonuçlananlar dâhil) olan alacaklarınızın 2014 yılı içinde **değersiz alacak** olarak dikkate alınıp alınamayacağı ile karşılık ayrılmayan tutarların da bu kapsamda mukayyet değerleriyle gider yazılıp yazılamayacağı hususunda,

- Yine alacaklı olduğunuz firmalardan;

- ... Ltd. Şti. (... Ltd. Şti.)'nin şirketiniz adına düzenlediği çekin (... TL) ödenmemesi üzerine icra takibine başlandığı (... İcra Müd. 2002/... sayılı dosya), ancak tahsil edilemediği, 2001 yılından olan bu alacak için karşılık ayrılmadığı, 31/3/2011 tarihinde tasfiye kararı alan firma ile ilgili olarak Ticaret Sicil Gazetesinde üç kez alacaklılara çağrı ilanında bulunulduğu, bu ilanlar şirketiniz itilâna girmediğinden tasfiye memurluğuna müracaatta bulunmadığınız, 2/7/2012 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanan kararlar söz konusu tasfiyenin sonuçlandığından bahisle, hukuki varlığı sona eren adı geçen firmadan olan alacağın 2014 yılı kurum kazancının tespitinde **değersiz alacak** olarak dikkate alınıp alınamayacağı ile karşılık ayrılmayan tutarın bu kapsamda mukayyet değeriyle gider yazılıp yazılamayacağı hususunda,

- ... A.Ş. (... A.Ş.)'nin adınıza düzenlediği çeklerin ödenmemesi üzerine 2007 yılında ... TL tutarındaki alacağınız için icrai takip başlatılarak tutarın tamamının yıl içinde şüpheli alacaklar hesabına alınarak karşılık ayrıldığı, 31/12/2007 tarihinde adı geçen mükellefin kefil ... Ltd. Şti. nezdinde diğer alacaklılar ile birlikte haczedilen makinelerin satılması konusunda yapılan mutabakat zaptına istinaden makinelerin değerine isabet eden tutarın (... TL), teminatlı hale geldiği gerekçesiyle şüpheli alacaklar hesabından çıkarıldığı, ancak söz konusu makinelerin çeşitli nedenlerle (çürüme, paslanma, teknolojik gerilik, ekonomik değer kalmaması) satılamadığı, asıl borçlu ... A.Ş.'nin 17/7/2007 tarihinde iflas ettiği, alacaklarınızın iflas masasına kaydedildiği, iflas sürecinin 29/3/2018 tarihi itibarıyla devam ettiği, kefil olan ve 19/10/2015 tarihli Ticaret Sicil Gazetesinde 9/10/2015 tarihli karara istinaden ticaret sicilinden silinen ... Ltd. Şti. nezdinde tekrar alacak için takip yapılmadığından bahisle, 2007 yılında icra takibine başlanılan söz konusu alacağın karşılık ayrılmamış durumdaki kısmı (... TL) için 2014 yılında **karşılık ayrılıp** ayrılmayacağı ile ayrılan karşılığın gider olarak dikkate alınıp alınamayacağı hususunda,

- ... Ltd. Şti. (... Ltd. Şti.) nezdinde, adınıza keşide edilen çeklerin (... TL) ödenmemesi üzerine 2009 yılında icra takibine başlandığı ve 2010 yılında şirketin 7 adet aracına haciz konulduğu, alacağın teminatlı hale geldiği gerekçesiyle şüpheli alacak karşılığı ayrılmadığı, ... Ltd. Şti. hakkında 22/9/2009 tarihinde iflas kararı verildiği, alacaklarınızın iflas masasına kaydedildiği ve iflas sürecinin 29/3/2018 tarihi itibarıyla devam ettiği, bu nedenle hacze konu araçların satışını isteme imkanının kalmadığı, icra dairesinden alınan yazılarda hacze konu araçlar üzerinde vergi daireleri ile birlikte birçok alacaklının da haczinin bulunduğundan bahisle, söz konusu **alacak için ayrılmayan karşılığın**, hacze konu araçların alacağın teminatı olma vasfını yitirdiği gerekçesiyle, 2014 yılında ayrılıp ayrılamayacağı hususunda

Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

**(1)** 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesinde, kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkân kalmayan alacakların değersiz alacak olacağı, değersiz alacakların, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybedecekleri ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edileceği, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin bu madde hükmü kapsamına giren değersiz alacakları, gider kaydetmek suretiyle yok edeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu bağlamda mezkûr madde uygulamasında değersiz alacak; kaybedilmiş, tahsiline imkân kalmamış, değeri sıfıra inmiş bir alacak olup, alacağın bu durumunun, kazai bir hükümle veya kanaat verici bir vesika ile tevsik edilmesi icap etmektedir. Kazai bir hükümden anlaşılması gereken, alacağın tahsili için kanun yollarına başvurulmuş olması, icra takibinin yapılmış bulunması, bu müracaatlar ve takipler sonunda, alacağın ödenmeyeceğine hâkim tarafından hükmedilmiş olması; kanaat verici vesika teriminden ise ödemeyi imkânsız hale getirmiş hal ve sebepler sonucu ortaya çıkmış belgeler anlaşılmalıdır. Alacağın tahsil güçlüğü'nün objektif ve inandırıcı belgelerle ortaya konması değersiz alacak uygulaması bakımından önem arz etmekte olup, Kanun Koyucu tarafından da, değersiz hale geldiği ileri sürülen alacağın ciddi olarak takip edildiğine ilişkin çabaların kazai bir hüküm veya kanaat verici bir vesika ile tevsiki öngörülmüştür.

Kanaat verici bir vesikadan ne anlaşılması gerektiği hususunda ise Kanunda yeterli açıklık bulunmamakla birlikte, vergi hukuku uygulamasında kanaat verici vesikalara;

- Borçlunun herhangi bir mal varlığı bırakmadan ölümü veya 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 32 ve izleyen maddelerine göre mahkemelerce borçlu hakkında verilen gaiplik kararı ve mirasçılarından mirası reddettiklerine dair sulh hukuk mahkemelerince verilmiş bulunan mirası red kararı,
- Borçlu aleyhine alacaklı tarafından açılan davayı borçlunun kazandığına dair mahkeme kararı,
- Mahkeme huzurunda alacaktan vazgeçildiğine ilişkin olarak düzenlenmiş belgeler,
- Alacaktan vazgeçildiğine dair konkordato anlaşması,
- Borçlunun dolandırıcılıktan mahkûm olması ve herhangi bir mal varlığı bulunmadığını belgeleyen resmi evrak,
- Borçlunun adresinin saptanamaması nedeniyle icra takibat dosyasının kaldırıldığını ve yasal süresi içerisinde yenileme talebinde de bulunulmadığını gösteren icra memurluğu yazısı,
- Gerek doğuşu gerekse vazgeçilmesi bakımından belli ve inandırıcı sebepleri olmak şartıyla alacaktan vazgeçildiğini gösteren anlaşmalar, (Alacaklının tek taraflı irade beyanı ile alınmasından vazgeçilen alacakların, değersiz alacak olarak zarar kaydı mümkün değildir.)
- Ticaret mahkemesince borçlu hakkında verilmiş ve ilgili masa tarafından tasfiyeye tabi tutulmuş bulunan iflas kararına ilişkin belgeler

örnek olarak sayılabilir.

Tasfiye kurumu, genel olarak, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 267 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Kanuna göre; tasfiye hâlinde bulunan şirketi mahkemelerde ve dışarıda tasfiye memurları temsil eder. Tasfiye memurları, tasfiye hâlinde bulunan şirketin bütün mal ve haklarının korunması için basiretli bir iş adamı gibi gerekli önlemleri almakla ve tasfiyeyi olabildiğince en kısa zamanda bitirmekle yükümlüdür. Mezkûr Kanunun "Tasfiyenin amacı" başlıklı 291 inci maddesine göre; tasfiye memurları, şirketin faaliyette bulunduğu dönemde başlanmış olup da henüz sonuçlandırılmamış olan iş ve işlemleri tamamlamaya, şirketin borç ve taahhütlerini yerine getirmeye, şirketin alacaklarını toplamaya, gereğinde yargı yolu ile almaya ve varlıkları paraya çevirmeye, net varlığı elde etmeye yönelik ve yarayan bütün iş ve işlemleri yapmaya yetkili ve zorunludurlar. Tasfiyenin sona ermesi üzerine, şirketin ticaret unvanının sicilden silinmesi ve bunun tescil ve ilanı için durum, tasfiye memurları tarafından ticaret sicili müdürlüğüne bildirilir. Tasfiye sürecindeki şirketin alacaklılarının tasfiyeden haberdar edilmeleri ve alacaklarını tahsil etmeleri için davet edilmesi de bu görevliler tarafından sağlanır.

Limited şirketin tasfiyesi bakımından 643 üncü maddede; tasfiye usulü ile tasfiyede şirket organlarının yetkileri hakkında anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Anonim şirketlerin tasfiyesine ilişkin olarak alacaklıların çağrılması ve korunması bakımından Kanunun 541 inci maddesinde; *"(1) Alacaklı oldukları şirket defterlerinden veya diğer belgelerden anlaşılan ve yerleşim yerleri bilinen kişiler taahhütlü mektupla, diğer alacaklılar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve şirketin internet sitesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde, birer hafta arayla yapılacak üç ilanla şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilirler ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağırılırlar.*

*(2) Alacaklı oldukları bilinenler, bildirimde bulunmazlarsa alacaklarının tutarı Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek bir bankaya depo edilir.*

*(3) Şirketin, henüz muaccel olmayan veya hakkında uyuşmazlık bulunan borçlarını karşılayacak tutarda para notere depo edilir; meğerki, bu gibi borçlar yeterli bir şekilde teminat altına alınmış veya şirket varlığının pay sahipleri arasında paylaşımı bu borçların ödenmesi şartına bağlanmış olsun..."* hükümlerine yer verilmek suretiyle, tasfiye sürecine giren şirketlerin alacaklılarına alacaklarını bildirmeleri hususu Kanunda açık ve net bir şekilde belirtilmiştir.

Bunun yanı sıra, borcu sona erdiren sebeplerden birisi de "imkânsızlık" olup, imkânsızlık bir borcun ifasının çeşitli sebeplerle (umulmayan hâl, kaza, zorlayıcı sebep vb.) kısmen veya tamamen mümkün olmamasıdır. İmkânsızlık nedeniyle asıl borç ve ona bağlı ikinci dereceden borçlar ortadan kalkmaktadır. Borcun ifasının borçlunun sorumlu tutulamayacağı sebeplerle imkânsızlaşması halinde de borç sona ermekle birlikte, kısmen imkânsızlaşma durumunda borçlu, borcunun sadece imkânsızlaşan kısmından kurtulmaktadır. Karşılıklı borç yükleyen sözleşmelerde imkânsızlık sebebiyle borçtan kurtulan borçlu,

karşı taraftan almış olduğu edimi sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca geri vermekle yükümlü olup, henüz kendisine ifa edilmemiş olan edimi isteme hakkını kaybetmektedir. Ancak, kanun veya sözleşmeyle hasarın alacaklıya yükletilmiş olduğu durumlar, bunun dışındadır. Ayrıca, tarafların sözleşmede, bir tarafın borcunun ifası kusuru bulunmaksızın imkânsızlaşsa bile diğer tarafın kendi borcunu ifa edeceğini, önceden ifa etmişse geri alamayacağını kararlaştırmaları da mümkündür.

Diğer taraftan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun geçici 7 nci maddesi ile münfesi olmasına veya sayılmasına rağmen tasfiye edilmeyerek ticaret sicil kayıtlarından terkin edilmeyen anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerin tasfiyelerini belirli koşullar dâhilinde kolaylaştırıcı düzenlemeler getirilmiştir. Türk Ticaret Kanununun anılan maddesinde, 1/7/2012 tarihinden itibaren iki yıl içerisinde (6552 sayılı Kanunun 133 üncü maddesiyle Türk Ticaret Kanununun geçici 7 nci maddesinde yapılan değişiklikle söz konusu süre 1/7/2015 tarihine kadar uzatılmıştır.) Kanunda sayılan halleri tespit edilen ya da bildirilen anonim ve limited şirketler ile kooperatiflerin tasfiyelerinin yapılması ve ticaret sicilinden kayıtlarının silinmesinin, anılan kanundaki tasfiye hükümlerine uyulmaksızın gerçekleştirilmesi öngörülmüş olup, maddenin 15 inci fıkrasında da, "... Ticaret sicilinden kaydı silinen şirket veya kooperatifin alacaklıları ile hukuki menfaatleri bulunanlar haklı sebeplere dayanarak silinme tarihinden itibaren beş yıl içinde mahkemeye başvurarak şirket veya kooperatifin ihyasını isteyebilir." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesi uygulamasında, alacağın değersiz hale geldiği yıl hesaplarına zarar olarak yazılması gerekmekte olup, ilgili olduğu yılda zarar yazılmayan alacağın sonraki yıllarda dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

Buna göre;

- Alacaklarınızdan dolayı nezdinde icra takibi başlatılan şirketlerin Türk Ticaret Kanununun geçici 7 nci maddesindeki hüküm gereğince re'sen terk işlemlerinin yapılarak Ticaret Sicilinden silinmesi, Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesi uygulamasında tek başına alacağın değersiz hale gelmesini sağlamamaktadır. Bunun için, öncelikli olarak bu durumdaki şirketler için Türk Ticaret Kanununun geçici 7 nci maddesi gereğince mahkemeye başvurulması, mahkemenin söz konusu şirketlerin ihyasının mümkün olamayacağı, dolayısıyla borçlarını ödeyemeyecekleri yönünde karar vermesi durumunda, bu alacakların değersiz alacak uygulamasına konu edilmesi mümkün bulunmaktadır.

- ... Ltd. Şti.'den olan 2001 yılına ait bulunan ancak karşılık ayrılmayan alacağınızın tahsiline ilişkin olarak, bu şirketin tasfiyesine yapılan çağrılara rağmen iştirak etmemiş olmanız nedeniyle, 2012 yılında tasfiyesi sona ererek Ticaret Sicil Gazetesinde ilan olunan bu şirketten olan alacaklarınız için 2014 yılında değersiz alacak hükümlerinden faydalanabilmeniz mümkün bulunmamaktadır.

**(2)** Mezkûr Kanunun 323 üncü maddesinde, "*Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;*

*1- Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;*

*2- Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar; şüpheli alacak sayılır.*

*Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.*

*Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.*

*Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kâr zarar hesabına intikal ettirilir." hükümleri yer almaktadır.*

Bu hükümlere göre, ticari kazancın elde edilmesi veya idame ettirilmesi ile ilgili olarak dava veya icra safhasında bulunan alacaklarla, yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş olan dava ve icra takibine değmeyecek derecedeki küçük alacaklar şüpheli alacak sayılmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu madde uygulamasında, münhasıran maddede belirtilen şartları haiz alacaklar için karşılık ayrılması mümkün bulunmaktadır. Diğer yandan, şüpheli alacaklar için dava veya icra takibine başlanıldığı yılda karşılık ayrılması gerekmekte olup, şüpheli hale geldiği hesap döneminde karşılık ayrılmayan alacaklar için daha sonraki dönemlerde karşılık ayrılması mümkün olmamaktadır.

Ayrıca, şüpheli alacak karşılığı ayrılmasında temel unsur, ortada bir alacağın olması ve bu alacağın tahsilinin mezkûr maddede belirtilen kapsamda şüpheli hale gelmiş bulunması olup, Kanunun 323 üncü maddesinde bir ayırım yapılmaksızın, ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla, dava ve icra safhasında bulunan bütün alacaklar için karşılık ayrılabilmesi öngörülmüştür.

Ancak, aynı maddede, teminatlı alacaklarda karşılık ayrılacak tutar teminattan geri kalan miktarla sınırlanmış, dolayısıyla alacağın ipotek, haciz, rehin, kefil vs. suretlerle teminata bağlanmış olması halinde, şüpheli alacak karşılığı ayrılmayacağı kabul edilmiştir. Mezkûr madde uygulamasında, teminat sayılan haller arasında bulunan hacizler, alacağın tahsilinin kuvvetle muhtemel olduğunun ve alacağın teminatsız kalmadığının göstergesi olarak değerlendirilmekle birlikte, diğer alacaklıların önceki toplam haciz alacakları tutarının hacze konu gayrimenkullerin veya menkullerin değerinin üzerinde olması, bir başka deyişle alacaklı şirketten önceki sırada bulunanların alacaklarını tahsil ettikten sonra paraya dönüştürülecek borçlu mallarından alacaklı şirkete kalacak bir tutar kalmayacağının anlaşılması, dolayısıyla söz konusu alacağın tahsil kabiliyetinin bulunmadığı durumlar için şüpheli alacak ayrılması mümkün bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra, kefalet sözleşmeleri şahsi teminatlardan olup, söz konusu müesseseye ilişkin hususlar 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 581 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Söz konusu hükümlere göre; kefalet sözleşmesi, kefilin alacaklıya karşı, borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel

olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşme olarak tanımlanmış ve bu sözleşmenin, mevcut ve geçerli bir borç için yapılabileceği, ancak gelecekte doğacak veya koşula bağlı bir borç için de, bu borç doğduğunda veya koşul gerçekleştiğinde hüküm ifade etmek üzere kefalet sözleşmesi kurulabileceği belirtilerek yazılı şekilde yapılmadıkça ve kefilin sorumlu olacağı azamî miktar ile kefalet tarihi belirtilmedikçe geçerli olmayacağı belirtilmiştir.

Dolayısıyla, kefalet, fer'i bir hak doğuran sözleşmedir. Kefalette, kefilin sorumluluğu asıl borcun varlığına ve geçerliğine bağlıdır. Diğer yandan, kefalet sözleşmesinde asıl borcun tutar ve kapsam olarak gösterilmesi gerekli değildir. Kefalet sözleşmesinde belirtilen ise, kefilin hangi miktarda sorumluluk altına girip takip edilebileceğidir. Bu durumda, borcun tamamı bakımından kefalet sözleşmesi yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Kefil, borcun aslından kefalet sözleşmesinde gösterilen azami tutarla sorumlu olacaktır. Sözleşmede açıkça kararlaştırılmamışsa kefil, borçlunun sadece kefalet sözleşmesinin kurulmasından sonraki borçlarından sorumludur.

Ayrıca Türk Borçlar Kanununun;

- 585 inci maddesinde; *"Adi kefalette alacaklı, borçluya başvurmamakça, kefilini takip edemez; ancak, aşağıdaki hâllerde doğrudan doğruya kefile başvurabilir:*

- 1. Borçlu aleyhine yapılan takibin sonucunda kesin aciz belgesi alınması.*
- 2. Borçlu aleyhine Türkiye'de takibatın imkânsız hâle gelmesi veya önemli ölçüde güçleşmesi.*
- 3. Borçlunun iflasına karar verilmesi.*
- 4. Borçluya konkordato mehli verilmiş olması.*

*Alacak, kefaletten önce veya kefalet sırasında rehinle de güvence altına alınmışsa, adi kefalette kefil, alacağın öncelikle rehin konusundan alınmasını isteyebilir. Ancak, borçlunun iflasına veya kendisine konkordato mehli verilmesine karar verilmişse, bu hüküm uygulanmaz..."*,

- 590 inci maddede; *"Borçlunun iflası sebebiyle asıl borç daha önce muaccel olsa bile, belirlenen vadeden önce kefile karşı takibat yapılamaz. Bütün kefalet türlerinde kefil, aynı güvence karşılığında hâkimden, mevcut rehinler paraya çevrilinceye ve borçlu aleyhine yapılan takip sonucunda kesin aciz belgesi alınincaya veya konkordato kararına kadar kendisine karşı yöneltilen takibin durdurulmasına karar verilmesini isteyebilir."*

- 594 üncü maddede; *"... Asıl borçlunun iflasına karar verilmiş veya borçlu konkordato istemişse alacaklı, alacağını kaydettirmek ve haklarının korunması için gerekeni yapmak zorundadır. Alacaklının, borçlunun iflas ettiğini veya borçluya konkordato mehli verildiğini öğrendiği anda, durumu kefile bildirmesi gerekir."*

hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan iflas yolu ile takip, iflasa tabi kişiler hakkında yürütülen külli bir takip yolu olup Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından verilecek iflas kararı ile kararın verildiği gün ve saat itibariyle iflas açılmış olur. Böylelikle iflasa tabi kişi müflis sıfatını kazanır. Ticaret Mahkemesince, borçlunun iflasına karar verilmesi halinde (İİK m.173), bu karar iflas dairesine bildirilir (İİK m. 166/1). İflas kararı kendisine tebliğ olunur olunmaz iflas dairesi müflisin mallarının defterini tutmaya başlar ve muhafazaları için gerekli tedbirleri alır (İİK m. 208/1).

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun "Takibin durması ve düşmesi" başlıklı 193 üncü maddesinde de; "*İflasın açılması, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipleri durdurur.*

*İflas kararının kesinleşmesi ile bu takipler düşer.*

*İflasın tasfiyesi müddetince müflise karşı birinci fıkradaki takiplerden hiçbirisi yapılamaz.*

*Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan takiplere iflastan sonra da takip alacaklıları tarafından iflas masasına karşı devam edilir ve satış bedeli 151 inci maddeye göre rehinli alacaklılara paylaştırılır. Artan kısım iflas masasına intikal eder. Şu kadar ki, takip alacaklısı, iflastan önce başlamış olduğu rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipten vazgeçerek, rehnin 185 inci maddeye göre satılmasını isteyebilir."* hükmü yer almaktadır.

Konuya ilişkin Yargıtay Başkanlığının 12. Hukuk Dairesinin 9.12.2014 tarih ve E:2014/22892, K:2014/29800 sayılı kararında ise; "... İflasın açılması ile duracak takipler, müflisin masaya giren mal varlığı ile ilgili takiplerdir. Buna göre, iflasın açılması ile duracak takipler;

1) İlamlı (m.32) ve ilamsız (m.58 ve devamı) haciz yolu ile takipler.

2) Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip (m.167 ve devamı).

3) Genel iflas (m.155 ve devamı) ve kambiyo senetlerine mahsus iflas (m.167,171 v.d.) yoluyla takip.

4) Teminat gösterilmesine ilişkin takipler.

5) Amme alacaklarının tahsili için 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil dairelerince yapılan takiplerdir.

*Rehin alacaklısı, borçlu iflas ettikten sonra da, iflas masasına karşı rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapabilir (m.185.l.c.2). Bu tür takipler iflasın açılması ile durmaz.*

*Rehin alacaklısı tarafından borçlunun iflasından sonra da iflas masasına karşı rehnin paraya çevrilmesi yoluyla icra takibi yapılması mümkündür..."* şeklinde hüküm kurmuştur.

Dolayısıyla, iflas halinde, İcra ve İflas Kanununun 193 üncü maddesinin dördüncü fıkrası saklı kalmak üzere, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipler

durmaktadır. Alacaklının borçluyu dava etmesi veya icra yoluyla takip edebilmesi yasal olarak mümkün bulunmamaktadır. İcra ve İflas Kanunu iflas halinde, söz konusu takip yollarını kapatarak alacaklılara sadece iflas masasına kayıt olma hakkını vermekte, dolayısıyla ferdi icra takiplerine izin vermemekte, cebri icra ve külli tasfiye yolu olan iflas halinde bütün alacaklılar eşit şekilde işlem görmektedir. Ayrıca, iflas bir icra yolu olup, alacaklı yönünden normal icradaki gibi, amaç alacağa kavuşmak olduğundan iflas masasına kaydı yaptırılan alacaklar icra safhasına intikal etmiş sayılmakta, dolayısıyla mükellefler borçlu müşterilerinin iflas etmesi halinde, Kanunun 323 üncü maddesinde belirtilen çerçevede bunlardan olan alacakları şüpheli alacak karşılığı ayırabilmektedir. Ancak Kanunen bu karşılığın, alacağın iflas masasına kaydının yapıldığı, diğer bir ifadeyle icra safhasına intikal ettiği hesap döneminde ayrılması gerektiği gibi, iflas halinde de karşılık ayrılan alacakların sonradan tahsil edilen miktarlarının tahsil edildikleri dönemde kâr/zarar hesabına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Buna göre;

- İflas süreci devam eden ve bu sürece iştirak ettiğiniz ... A.Ş.'den olan alacağınızdan, borcun kefilisi (... Ltd. Şti.) nezdinde haczedilen makineler dolayısıyla karşılık ayrılmayan (karşılık hesabından çıkarılan) ... TL'lik kısmı için, haciz konulan makinelere ilişkin ilgili mevzuatı uyarınca yapılacak takibat neticesinde değerinin ayrılmayan karşılık tutarını karşılamayacağının anlaşılmasına ve başkaca bir teminatın olmamasına bağlı olarak, ilgili hesap döneminde söz konusu durumu tevsik edici belgelere dayanılarak karşılık ayrılması mümkün bulunmakta olup, bu dönemde ayrılmayan karşılıkların sonraki hesap dönemlerinde ayrılması mümkün bulunmamaktadır.

- 22/9/2010 tarihinde iflas kararı verilen, ancak tasfiye süreci devam eden ... Ltd. Şti.'den olan ve 2009 yılında başlanılan icra takibi sonucunda borçluya ait araçların haczedilmesi nedeniyle teminatlı hale geldiği gerekçesiyle ilgili dönemde karşılık ayrılmayan alacaklarınız için, alacaklarınızın iflas masasına kaydedilmiş ve teminatın değerini yitirmiş olmasına bağlı olarak, bu durumların birlikte ortaya çıktığı hesap döneminde söz konusu durumları tevsik edici belgelere dayanılarak karşılık ayrılması mümkün bulunmakta olup, bu dönemde ayrılmayan karşılıkların sonraki hesap dönemlerinde ayrılması mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026